

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/57/2022
Identifikačné číslo spisu:	7616216014
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7616216014.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu S. M., nar. XX.XX.XXXX, trvalým pobytom XXX XX Š. Č.. XXX, proti žalovaným 1/ CASSOVIA REALITAS Košice s.r.o., so sídlom Tolstého 158/3, 040 01 Košice - Sever, IČO: 36 762 385, 2/ Profesionálnej dražobnej spoločnosti, s.r.o., so sídlom Masarykova 21, 040 01 Košice, IČO: 36 583 936, obidvoch zastúpených advokátom JUDr. Jánom Mikulákom, so sídlom Františkánska 5, 040 01 Košice, 3/ F. W., nar. XX.XX.XXXX, trvalým pobytom XXX XX Š. Č.. XXX a 4/ Y. M., nar. XX.XX.XXXX, trvalým pobytom E. XXX/XX, XXX XX X. A. Q., o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 9C/270/2016, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21. septembra 2021 sp. zn. 6Co/49/2021 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. júna 2017 č. k. 9C/270/2016-119 žalobu zamietol (I. výrok) a rozhodol, že žalovaný v 1. rade má nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania v plnom rozsahu (II. výrok), žalovaný v 3. rade má nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania v plnom rozsahu (III. výrok) a žalobca a žalovaný v 2. a 4. rade nemajú nárok na náhradu trov konania (IV. výrok).

1.1. Súd prvej inštancie mal preukázané, že dňa 06.06.2007 bola uzavretá zmluva o poskytnutí úveru „HypoPôžička“ č. J. XXXXX-XX vo výške 6.970,72 € (celková výška úveru je v zmluve uvedená sumou 7.218,00 € /217.450,00 Sk/) medzi veriteľom Q. Ú. W., a.s., Bratislava a dlžníčkou T. M.. V ten istý deň bola uzatvorená aj zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam č. N. XXXXX-XX medzi záložným veriteľom Q. Ú. W., a.s., Bratislava a záložcom P. Š. na zabezpečenie pohľadávky zo zmluvy o poskytnutí úveru HypoPôžička zo dňa 06.06.2007 vo výške 7.218,00 € (217.450,00 Sk). Predmetom zálohu boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, kat. úz. Š., a to rodinný dom súpisné č.

XXX, stojaci na parcele KN C XXX/X a parcely KN C XXX/X- zastavané plochy a nádvoría s výmerou 667 m² a KN C XXX- záhrady s výmerou 76 m², v celosti vo vlastníctve záložcu. Listom zo dňa 24.05.2010 pôvodný veriteľ oznámil dlžnícke vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru. V dôsledku dedenia sa podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností stali žalobca a žalovaná 4/, každý v podiele 1/. V časti C listu vlastníctva bolo zapísané záložné právo k nehnuteľnostiam v prospech žalovaného 1/ (pôvodný záložný veriteľ Q. Ú. W., a.s., Bratislava) pod č. N. XXXXX-XX zo dňa 06.06.2007, N. XXXXX-XX zo dňa 08.11.2007 a N. XXXXX-XX zo dňa 27.10.2008. Listom zo dňa 20.08.2015 oznámila spoločnosť Consumer Finance Holding, a.s., žalovanej 4/, že Q. Ú. W., a.s., postúpila ku dňu 01.08.2015 svoju pohľadávku zo zmluvy č. H/15107, uzatvorenej s dlžníčkou Y. M., s prvým čerpaním úveru dňa 12.11.2007, spoločnosti Cassovia Realitas Košice, s.r.o. Dňa 26.07.2016 uskutočnil dražobník - žalovaný 2/ dobrovoľnú dražbu uvedených nehnuteľností na návrh záložného veriteľa - žalovaného 1/. Výdražiteľom, teda vlastníkom nehnuteľností, ktoré boli predmetom dražby, sa stal žalovaný 3/. Priebeh dobrovoľnej dražby bol osvedčený notárskou zápisnicou notára Mgr. Vojtecha Kavečanského č. N 2073/2016 zo dňa 26.07.2016. Oznámenie o dobrovoľnej dražbe bolo zverejnené v obchodnom vestníku 121/2016 dňa 23.06.2016 a dlžnícke T. M. bolo zaslané spolu s výzvou na umožnenie prehliadky nehnuteľností listom zo dňa 20.06.2016. Opis predmetu dražby bol zverejnený aj na internetovej stránke žalovaného 2/. Predmet dražby bol aj označený v zmysle platných právnych predpisov. Oznámenie o dražbe bolo zverejnené dňa 01.07.2016 v regionálnych novinách Spišský denník. Žalovaný 2/ vydal dňa 26.07.2016 potvrdenie o splatení ceny dosiahnutej vydražením žalovaným 3/ (17.500,- eur) a podal žiadosť o zápis vydražiteľa ako vlastníka vydraženého predmetu dražby a výmaz poznámok a záložných práv zapísaných na liste vlastníctva č. XXX, kat. úz. Š. Okresnému úradu, katastrálnemu odboru Gelnica a žalovaný 3/ bol zapísaný na liste vlastníctva č. XXX, kat. úz. Š. ako výlučný vlastník nehnuteľností.

1.2. Okresný súd právne odôvodnil svoje rozhodnutie poukazom na §§ 100 a 101 Občianskeho zákonníka, § 137 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), §§ 11 ods. 4, 5, 20 ods. 2, 21 ods. 2, ods. 4 zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách. Uvedol, že žaloba podaná v zmysle § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. je prípustná bez potreby preukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Vecne odôvodnil rozsudok tým, že podmienkou rozhodnutia o neplatnosti dražby je, okrem včasného podania žaloby, že dražba nebola uskutočnená v súlade so zákonom č. 527/2002 Z. z. a že boli, teda nielen mohli byť, dotknuté práva osoby, ktorá podala žalobu. Medzi porušením ustanovení uvedeného zákona a vznikom ujmy na právach žalujúceho musí existovať príčinná súvislosť; povinnosť tvrdenia a dôkazné bremeno je na žalobcovi. K žalobcom vznesenej námietke premĺčania pohľadávky zabezpečenej záložným právom, ako aj premĺčania výkonu záložného práva okresný súd uviedol, že u zabezpečenej pohľadávky premĺčacia doba začala plynúť dňom nasledujúcim po vyhlásení splatnosti dlhu pôvodným veriteľom t. j. dňa 25. mája 2010. Námietka premĺčania pohľadávky bola uplatnená žalobcom ako právnym nástupcom pôvodného záložcu, pričom dlžníkom bola osoba odlišná od žalobcu aj od jeho právneho predchodcu t. j. pôvodného záložcu. Ak sú záložca a dlžník rozdielne osoby, námietku premĺčania pohľadávky môže účinne vzniesť iba dlžník, nie záložca. Námietku premĺčania výkonu záložného práva môže vzniesť len záložca, nie dlžník zabezpečenej pohľadávky; poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 250/2011. V predmetnej veci teda žalobca ako záložca nie je osobou oprávnenou vzniesť námietku premĺčania zabezpečenej pohľadávky, preto okresný súd na túto námietku neprihliadal. Okresný súd tiež skonštatoval, že nejde o spotrebiteľský spor. Poukázal na § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka, kedy sa záložný veriteľ môže domáhať uspokojenia zo zálohu, aj keď je zabezpečená pohľadávka premĺčaná, čo znamená, že záložné právo nezaniká premĺčaním pohľadávky. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nezverejnenie oznámenia o dražbe na úradnej tabuli obce nemalo za následok ujmu na právach žalobcu, pretože informácia o vykonaní dražby bola zverejnená na draženej nehnuteľnosti aj v regionálnych novinách. O vykonaní dražby bola informovaná dostatočne široká verejnosť, ktorá by mala záujem dražby sa zúčastniť.

1.3. Okresný súd nerozhodol o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného uznesením č.k. 2C/247/2016-20, právoplatným dňa 15. februára 2017, ktorým bola uložená navrhovateľovi dražby povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. Z 12451-07 zo dňa 06. júna 2007, pretože na jeho zrušenie neboli dané dôvody. Neodkladné opatrenie bolo nariadené ako konečné rozhodnutie, ktorým možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov strán sporu. Nešlo o neodkladné opatrenie v zmysle § 336 ods. 1 CSP, v ktorom by bola uložená povinnosť žalobcovi

podať žalobu vo veci samej. V neodkladnom opatrení súd však poučil strany sporu podľa § 337 ods. 1 CSP o tom, že zrušenie neodkladného opatrenia by prichádzalo do úvahy len v prípade žaloby podanej zo strany navrhovateľa dražby, ktorej by bolo vyhovené. V danej veci o takúto žalobu nešlo.

1.4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa úspešnosti v spore. Okresný súd v konaní nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by náhrada trov konania žalovaným nemala byť priznaná, preto priznal žalovaným 1/ a 3/ vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalovaní 2/ a 4/ v konaní boli úspešní, trovy konania im nevznikli, preto im okresný súd náhradu trov konania nepriznal. O výške trov konania priznaných žalovaným 1/ a 4/ bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 10. júla 2018 sp. zn. 5Co/475/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok), potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie (druhý výrok) a rozhodol, že stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva (tretí výrok). Tento rozsudok odvolacieho súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 25. februára 2021 sp. zn. 5Cdo/241/2018 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves a vo výroku o trovách konania, zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3. Následne odvolací súd rozsudkom zo dňa 21. septembra 2021 sp. zn. 6Co/49/2021 rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 20.06.2017 č. k. 9C/270/2016-119 podľa § 388 CSP zmenil tak, že určil, že dražba nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, kat. úz. Š., obec Š., okres L. ako rodinný dom súpisné č. XXX, stojaci na parcele č. XXX/X, parcela č. XXX - záhrady s výmerou 76 m² a parcela č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria s výmerou 667 m², konaná dňa 26.07.2016, osvedčená notárskou zápisnicou N 2073/2016, Nz 26372/2016, NCRISs 27148/2016 zo dňa 26.07.2016, spísanou notárom Mgr. Vojtechom Kavečanským, je neplatná. Rozhodol, že žalobca má proti žalovaným nárok na náhradu trov celého konania, vrátane trov dovolacieho konania, v plnom rozsahu. Odvolací súd vychádzal zo skutkových zistení súdu prvej inštancie, z ustanovenia § 11 ods. 4 a § 21 ods. 2 prvej vety zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách, účinného ku dňu 26.07.2016 a zo záverov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prezentovaných v uznesení zo dňa 25.02.2021 sp. zn. 5Cdo/241/2018. Najvyšší súd SR s poukazom na § 11 ods. 4 a § 21 ods. 2 zák. č. 527/2002 Z. z. uviedol, že porušenie povinnosti dražobníka zverejniť najmenej 15 dní vopred oznámenie o dražbe, ak je jej predmetom byt, dom, iná nehnuteľnosť, podnik alebo jeho časť, na úradnej tabuli obce, na území ktorej sa predmet dražby nachádza, je takým porušením zákona o dražbách, v prípade ktorého môže osoba tvrdiaca, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Žalobca ako jeden z pôvodných podielových spoluvlastníkov predmetu dražby takouto osobou je, pretože nezverejnenie oznámenia o dražbe na úradnej tabuli obce znižuje možnosť reálneho dosiahnutia účelu dražby.

3.1. Po doručení uznesenia Najvyššieho súdu SR stranám sporu, resp. ich právnym zástupcom žalovaný 3/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaslal súdu potvrdenie o zverejnení oznámenia o dobrovoľnej dražbe na úradnej tabuli Obce Švedlár zo dňa 14.04.2021, vystavené starostom Obce Švedlár (č. l. 240 spisu), záznam z registratúrneho denníka zo dňa 21.06.2016 a oznámenie o dobrovoľnej dražbe spolu so sprievodným listom s podacou pečiatkou Obecného úradu Švedlár (č. l. 241 až 242 spisu) za účelom preukázania, že oznámenie o dobrovoľnej dražbe bolo zverejnené na úradnej tabuli Obce Švedlár dňa 21.06.2016. Rovnaké doklady zaslal prostredníctvom svojho právneho zástupcu aj žalovaný 2/. Žalovaní 2/ a 3/ neuviedli žiadne dôvody, pre ktoré nemohli tieto dôkazy ako prostriedky procesnej obrany uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 písm. d/ CSP).

3.2. Odvolací súd zdôraznil, že nebolo sporným porušenie povinnosti dražobníka v zmysle § 11 ods. 4 prvej vety zák. č. 527/2002 Z. z., pretože v konaní nebolo preukázané žiadnymi dôkazmi splnenie tejto povinnosti dražobníkom. Súd prvej inštancie, odvolací súd v predošlom konaní sp. zn. 5Co/475/2017 aj Najvyšší súd SR v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/241/2018 vychádzali zo skutkového stavu, v zmysle ktorého splnenie povinnosti dražobníka zverejniť najmenej 15 dní vopred oznámenie o dražbe, ktorej predmetom bol rodinný dom, na úradnej tabuli Obce Švedlár, nebolo preukázané. V dovolacom konaní po zrušení rozsudku krajského súdu najvyšším súdom nebolo možné prihliadať na dodatočne predložené dôkazy žalovanými 2/ a 3/ o splnení povinnosti žalovaného 2/ ako dražobníka

oznámiť na úradnej tabuli obce konanie dražby, pretože nejde o novoty v odvolacom konaní (§ 366 CSP). Odvolací súd je počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len za splnenia podmienok uvedených v § 366 CSP. V ostatných prípadoch prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, v odvolacom konaní nemožno uplatniť. Žalobca namietal nesplnenie oznamovacej povinnosti v zmysle § 11 ods. 4 zákona č. 527/2002 Z. z. prvá veta už v žalobe a žalovaní mali možnosť preukázať splnenie tejto povinnosti už vo vyjadrení k žalobe a následne aj na pojednávaní vo veci samej (20.06.2017). Žalovaný 2/ bol počas celého konania pasívny, nevyjadril sa k žalobe, nebol prítomný ani na pojednávaní, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku. Žalovaní 1/ a 3/ nepredložili žiadne dôkazy o splnení oznamovacej povinnosti žalovaného 2/ o konaní dobrovoľnej dražby na úradnej tabuli Obce Švedlár. Napriek poučeniu v zmysle § 154 CSP žalovaní 1/ a 3/ prítomní na pojednávaní (ich právni zástupcovia) nenavrhli vykonanie iných dôkazov. Žalovaní 2/ a 3/ prvýkrát predložili na svoju procesnú obranu dôkazy, majúce preukázať splnenie oznamovacej povinnosti žalovaného 2/, až v odvolacom konaní po zrušení predchádzajúceho rozsudku odvolacieho súdu Najvyšším súdom SR, pričom netvrdili ani nepreukázali, že by tieto listinné dôkazy nemohli bez svojej viny uplatniť už v konaní pred súdom prvej inštancie; nejde ani o iný z prípadov uvedených v § 366 CSP písm. a) až c). Odvolací súd skonštatoval, že žalovaní 2/ a 3/ až potom, čo sa z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu SR dozvedeli, že nesplnenie povinnosti žalovaného 2/ oznámiť konanie dobrovoľnej dražby na úradnej tabuli Obce Švedlár je porušením zák. č. 527/2002 Z. z. spôsobilým privodiť neplatnosť dražby, predložili v novom odvolacom konaní (hoci takúto povinnosť mali v prípade splnenia podmienok v zmysle § 366 CSP už vo vyjadrení k odvolaniu v zmysle § 373 ods. 4 CSP) listinné dôkazy o splnení tejto povinnosti. Oznámenie o dobrovoľnej dražbe s doručenkou Obecného úradu Švedlár a záznam v registratúrnom denníku Obce Švedlár zo dňa 21.06.2016 boli k dispozícii už dňa 21.06.2016, potvrdenie starostu obce o zverejnení oznámenia o dobrovoľnej dražbe na úradnej tabuli bolo možné zabezpečiť tiež už odo dňa 21.06.2016. Odvolací súd teda nezistil žiadne objektívne prekážky brániace žalovaným tieto dôkazy (prostriedky procesnej obrany) uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (dňa 20.06.2017), preto na tieto nové listinné dôkazy v odvolacom konaní nebolo možné prihliadnuť a vychádzať z iných skutkových zistení a z iného skutkového stavu, než bol zistený súdom prvej inštancie (§ 383 CSP).

3.3. O nároku na náhradu trov celého konania (prvoinštančného aj odvolacieho) a trov dovolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1, 2 CSP a § 453 ods. 3 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP. Úspešným v konaní je žalobca, preto mu odvolací súd priznal proti neúspešným žalovaným náhradu trov celého konania, t. j. pred súdom prvej inštancie, odvolacieho konania a aj dovolacieho konania v plnom rozsahu, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/ a 2/ z dôvodu uvedeného v „§ 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) event. b) CSP“ s návrhom, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uplatnili si nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Navrhli aj odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

4.1. Žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) argumentovali tým, že potvrdenie obce o oznámení konania dobrovoľnej dražby bolo predložené ako listinný dôkaz na základe zmeny okolností vyplývajúcich z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/241/2018, ktoré označili za prekvapivé. Vychádzali pritom z názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky (rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 407/2016), v zmysle ktorého je rozhodnutie prekvapivé predovšetkým vtedy, ak vyšší súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako nižší súd a neumožní strane sa k týmto záverom vyjadriť. Až po doručení uznesenia najvyššieho súdu mali dovolatelia možnosť využiť prostriedky na svoju obranu. Ani aplikáciou procesných ustanovení o koncentrácii konania nemôže dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

4.2. Odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu dovolatelia odôvodnili tým, že vyslovením neplatnosti dražby sa obnovuje stav pred jej vykonaním, je ohrozené právo na bývanie žalovaného 3/ a jeho rodiny (manželka a dve maloleté deti). Pôvodní vlastníci nemajú financie na vydanie zhodnotenia nehnuteľností vydražiteľovi, ktorý bude nútený domáhať sa ochrany súdnou cestou. V dôsledku zmeny právnej úpravy tzv. starých exekúcií dôjde k odblokovaniu nehnuteľností,

žalobca a žalovaná 4/ budú oprávnení nimi voľne disponovať a previesť ich na tretie osoby. Odkladom právoplatnosti nedôjde k zásahu do práv pôvodných vlastníkov.

5. Vyjadrenie k dovolaniu nebolo podané.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podali včas strany sporu, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpené advokátom (§ 429 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru o nedôvodnosti žalovanými 1/ a 2/ podaného prípustného dovolania.

7. Dovolanie z dovolacieho dôvodu daného v § 420 písm. f) CSP je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

8. Z obsahu dovolania (§ 124 CSP) vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolatelia namietali porušenie ich práva na spravodlivý proces, ktoré malo spočívať v pochybení odvolacieho súdu v procese dokazovania a hodnotenia dôkazov.

9. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v civilnom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

10. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

11. V súlade s judikatúrou ústavného súdu Najvyšší súd SR ustálil svoju judikatúru (napr. rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo/138/2018) tak, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť,

ale tiež, pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

12. Zároveň je však nutné pripomenúť, že strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas (§ 153 ods. 1 veta prvá CSP), resp. najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (§ 154 CSP). Podľa § 149 Civilného sporového poriadku prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky. Ustanovenia § 153 a § 154 CSP sú prejavom zásady koncentrácie konania (sudcovskej - vhodnej aj zákonnej - nutnej), ktorou sa od 01.07.2016 spravuje civilné sporové konanie. Táto zásada znamená, že strany sporu nie sú oprávnené vykonať niektoré procesné úkony kedykoľvek, ale iba v určitom štádiu konania. Ak procesný úkon strany podliehajúci koncentrácii konania nie je urobený včas, za zákonom určených podmienok nespôsobuje procesnoprávne účinky. Na uvedené nadväzuje právna úprava odvolacieho konania, keď v zmysle § 366 písm. d) CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (prípady uvedené v § 366 písm. a/ - c/ CSP sa na prejednávajúcu vec nevzťahujú).

13. Dovolací súd (ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdov nižších inštancií v procese jeho zisťovania - porov. I. ÚS 6/2018) po oboznámení sa s obsahom spisu nezistil pochybenie odvolacieho súdu pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu tým, že odvolací súd nevykonával dokazovanie (resp. nezrušil rozsudok okresného súdu a vec mu nevrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie) dovolateľmi predloženými listinnými dôkazmi - potvrdením o zverejnení oznámenia o dobrovoľnej dražbe na úradnej tabuli Obce Švedlár zo dňa 14.04.2021 (č. l. 240 spisu), záznamom z registratúrneho denníka zo dňa 21.06.2016 a oznámením o dobrovoľnej dražbe spolu so sprievodným listom s podacou pečiatkou Obecného úradu Švedlár (č. l. 241 až 242 spisu), ktoré žalovaní 2/ a 3/ predložili až po zrušení skoršieho rozhodnutia odvolacieho súdu súdom dovolacím (uznesením zo dňa 25.02.2021). Odvolací súd striktne aplikoval procesnú právnu úpravu týkajúcu sa dokazovania a koncentrácie konania (ktorej prijatím zákonodarcu sledoval posilnenie hospodárnosti konania spočívajúce v jeho nepredlžovaní neustálym predkladaním ďalších dôkazov). Kľúčovým v tomto smere je zistenie odvolacieho súdu, že dovolatelia (ktorí mali možnosť tvrdiť a preukázať splnenie povinnosti oznámiť konanie dražby na úradnej tabuli obce namietané žalobcom v žalobe už po doručení žaloby) netvrdili ani nepreukázali, že by tieto listinné dôkazy nemohli bez svojej viny uplatniť už v konaní pred súdom prvej inštancie.

14. Argumentácia dovolateľov, že prvá možnosť, kedy mali príležitosť predložiť súdu dôkazy preukazujúce splnenie povinnosti oznámiť konanie dražby na úradnej tabuli obce nastala až po doručení uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.02.2021 sp. zn. 5Cdo/241/2018 v dôsledku jeho prekvapivosti, nemôže obstať. Splnenie uvedenej povinnosti je jednou z podmienok platnosti dobrovoľnej dražby (§ 21 ods. 2 prvá veta zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách účinného ku dňu 26.07.2016 v spojení s § 11 ods. 4) a jej nespĺnenie namietal žalobca už v žalobe. Povinnosťou žalovaných preto bolo vyvrátiť jeho tvrdenie včas, najneskôr do ukončenia dokazovania, čo neurobili. Žalovaní 1/ a 2/ vedeli, že predmetom dovolacieho prieskumu v konaní dovolacieho súdu sp. zn. 5Cdo/241/2018, vymedzeným žalobcom a žalovanou 4/ ako dovolateľmi, ktorým je dovolací súd

viazaný, bolo nenaplnenie zákonných podmienok pre priebeh platnej dražby. Konkrétne bolo predmetom dovolacieho konania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP zodpovedanie otázky, či porušenie povinnosti dražobníka zverejniť najmenej 15 dní vopred oznámenie o dražbe, ak je jej predmetom byt, dom, iná nehnuteľnosť, podnik alebo jeho časť, na úradnej tabuli obce, na území ktorej sa predmet dražby nachádza, je takým porušením zákona o dražbách, v prípade ktorého môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Pri značnom zjednodušení možno vo vzťahu k tvrdenej prekvapivosti uznesenia dovolacieho súdu povedať, že z procesných pravidiel dovolacieho konania a dovolacieho dôvodu daného v § 421 ods. 1 písm. b) CSP zreteľne vyplýva, že dovolací súd mohol (v prípade prípustnosti dovolania) na takto vymedzenú dovoláciu otázku (ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená) odpovedať iba kladne alebo záporne. Dovolanie bolo stranám sporu doručené, vyjadril sa k nemu len žalovaný 3/.

15. Vo vzťahu k uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 407/2016, z ktorého dovolatelia citovali, treba podotknúť, že ústavný súd týmto uznesením odmietol ako zjavne neopodstatnenú (ústavnú) sťažnosť, ktorou sťažovateľ namietal nedostatok odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu najmä preto, že sa nevysporiadal s námietkou o povinnosti súdov zisťovať, či sporné skončenie pracovného pomeru bolo vopred prerokované so zástupcami zamestnancov. V súvislosti s uvedeným sťažovateľ označil rozhodnutia súdov za prekvapivé, keď podľa jeho tvrdení odvolací súd prijal ojedinelý právny názor (ignorujúci ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR) bez toho, aby umožnil sťažovateľovi vyjadriť sa k tomuto právnemu názoru. Ústavný súd k tomu (na čo poukázali aj dovolatelia v prejednávanej veci) uviedol, že „Podľa ústavného súdu o tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvého stupňa, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili ako významné“. Ďalej ale ústavný súd konštatoval, že „Nad rámec kľúčovej sťažnostnej argumentácie v súvislosti s námietkou sťažovateľa, že z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že skutkové tvrdenie o údajnej existencii organizácie zastupujúcej zamestnancov žalovaného sťažovateľ po prvýkrát prezentoval až v odvolaní proti rozsudku okresného súdu. Z toho vyplýva, že sťažovateľ si zjavne nesplnil zo zákona vyplývajúcu povinnosť uviesť všetky skutkové tvrdenia (skutočnosti) najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie (§ 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku). Do daného okamihu (vyhlásenie uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie) sťažovateľ (ani žalovaný, pozn.) ani len netvrdil, o to menej preukazoval, že u žalovaného existovala odborová organizácia, resp. organizácia zastupujúca zamestnancov. Za týchto okolností táto námietka sťažovateľa nemá ústavnú relevanciu“. Takéto závery ústavného súdu, vychádzajúce z právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku, sú plne použiteľné aj na právnu úpravu koncentrácie konania podľa Civilného sporového poriadku.

16. Žalovaní 1/ a 2/ podali dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu aj z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom (ako uviedli v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ resp. b/ CSP). V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Ak takáto konkrétna organizácia uplatneného dovolacieho dôvodu súdu chýba, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP.

17. Z dovolania podaného žalovanými 1/ a 2/ dovolací súd ani výkladom jeho obsahu (§ 124 CSP)

nezistil, ktorú právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, mal odvolací súd vyriešiť nesprávne. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že v dovolaní žalovaných 1/ a 2/ nie je dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP vymedzený spôsobom uvedeným v §§ 431 až 435 CSP.

18. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaných 1/ a 2/ v zmysle § 420 písm. f) CSP bolo prípustné, avšak žalovaní 1/ a 2/ v ňom neopodstatnene vytýkali, že zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorým by dovolateľom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Dovolací súd preto konštatuje, že dovolanie žalovaných 1/ a 2/ nebolo dôvodné a zamietol ho (§ 448 CSP).

19. K návrhu dovolateľov na odklad právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že nezistil splnenie podmienok pre rozhodnutie podľa § 444 ods. 2 CSP, o čom v súlade s ustálenou súdnou praxou (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019 alebo 4Cdo/108/2019) nevydal samostatné rozhodnutie.

20. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto by mu podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP voči žalovaným 1/ a 2/ patrila náhrada trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. Z obsahu spisu ale vyplýva, že žalobcovi v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.